

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 2996/05
22.12.2005. година
Београд

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија Снежане Андрејевић, председника већа, Соње Бркић, Споменке Зарић, Слађане Накић-Момировић и Неде Антонић, чланова већа, у спору тужиља мал. АА, коју заступа законски заступник - мајка ББ и ББ, које заступа АБ, адв., против туженог ВВ, кога заступа БА, адв., ради накнаде трошкова издржавања, одлучујући о ревизији тужиља, изјављеној против пресуде Окружног суда у Зрењанину Гж. 1111/2005 од 23.08.2005. године, у седници одржаној 22.12.2005. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ пресуда Окружног суда у Зрењанину Гж. 1111/2005 од 23.08.2005. године и пресуда Општинског суда у Зрењанину П. 937/04 од 28.02.2005. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Општинског суда у Зрењанину П. 937/04 од 28.02.2005. године обавезан је тужени да тужиљама исплати 193.325,00 динара са законском затезном каматом од 27.01.2003. године до исплате, као и да им накнади трошкове парничног поступка у износу од 47.635,50 динара са законском затезном каматом од 28.02.2005. године до исплате.

Пресудом Окружног суда у Зрењанину Гж. 1111/2005 од 23.08.2005. године усвојена је жалба туженог и првостепена пресуда преиначена, тако што је тужбени захтев одбијен, тужиље обавезане да туженом солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 16.935,00 динара, а трошкови жалбеног поступка нису досуђени.

Против ове пресуде тужиље су изјавиле ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану одлуку у смислу чл. 386. раније важећег ЗПП, који се примењује на основу чл 491. ст. 1. и 4. ЗПП ("Сл. гласник РС" бр. 125/04) и чл. 357. тач. 1. до 4. Породичног закона ("Сл. гласник РС" бр. 18/05), Врховни суд је нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља мал. АА је ћерка тужиље ББ и туженог ВВ. Рођена је __. године. Брак тужиље ББ и туженог разведен је правноснажном пресудом Општинског суда у Зрењанину П. 1048/94 од 07.03.1995. године, а мал. тужиља АА поверена је на негу, чување и васпитање мајци - тужиљи ББ. Овом пресудом није одлучено о издржавању малолетне тужиље. Правноснажном пресудом истог суда П. 251/03 од 25.06.2003. године тужени је обавезан да доприноси издржавању мал. тужиље са 22% од својих бруто примања, које месечно остварује у "ГГ", почев од 28.01.2003. године па убудуће. Тужени је 01.03.2004. године, по тој пресуди, исплатио мал. тужиљи АА за период од 28.01.2003. године до 28.12.2003. године износ од 22.385,00 динара или 2.035,00 месечно. У претходном периоду, од марта 1995. године до јануара 2003. године, тужени није ништа платио на име издржавања малолетне тужиље. Иначе, од престанка брачне заједнице својих родитеља, она живи са мајком, која је сама издржава.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд закључује да је тужени у обавези да за период од марта 1995. године до 27.01.2003. године, у коме периоду његова обавеза издржавања детета није била конкретизирана судском одлуком, исплати тужиљама 193.325,00 динара. Позивају се на чл. 298. ст. 1. Закона о браку и породичним односима, као и чл. 210. ст. 1. Закона о облигационим односима, који регулише општа правила стицања без основа. Висину обавезе туженог утврђује тако што последњи месечни износ од 2.035,00 динара множи са бројем месеци (95) у периоду од марта 1995. до 27.01.2003. године, и тако долази до наведеног износа. Поред тога, налази да потраживање тужиља није застарело, обзиром да је тужба у овом спору поднета 21.04.2004. године и да се у овом случају примењује чл. 371. Закона о облигационим односима, који прописује општи рок застарелости од десет година.

Одлучујући о жалби туженог против првостепене пресуде, другостепени суд налази да је жалба основана и да је материјално право у овој правној ситуацији погрешно примењено. Према чл. 319. ст. 1. Закона о браку и породичним односима физичко или правно лице које је сносило трошкове издржавања неког лица може тужбом тражити накнаду тих трошкова од онога ко је по овом закону дужан да даје издржавање, уколико су учињени трошкови били потребни. Међутим, ова одредница "физичко или правно лице" не односи се на родитеља који је супруако издржавање, сагласно својој родитељској дужности и обавези старања о детету која, поред законске, представља и природну и моралну обавезу родитеља, коме је дете поверено. Позива се на чл. 213. Закона о облигационим односима, којим је регулисано да се не може тражити оно што је дете или учињено на име издржавања неке природне обавезе

регулисано да се не може тражити оно што је dato или учињено на име извршења неке природне обавезе или неке моралне или друштвене дужности. Из тога изводи закључак да тужбени захтев законског заступника – мајке малолетног детета није основан. Што се тиче тужбеног захтева малолетног детета, према разлозима побјане одлуке, малолетна тужиља није активно легитимисана у овом спору, обзиром да је издржавано лице. Притом, и под условом да је овакав захтев основан, висина накнаде трошкова за пружено издржавање не може се утврдити на начин како је то учинио првостепени суд. Висина тих трошкова зависи од низа околности. Не може се ретроактивно применити последњи месечни износ датог издржавања и за период који је претходио том периоду када је исплата извршена. Коначно, налази да се ради о повременим потраживању које застарева у року од три године од доспелости сваког појединог давања, према чл. 372. ст. 1. Закона о облигационим односима.

Овакав закључак другостепеног суда не може се прихватити, па се у ревизији основано указује да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено.

Дужност родитеља да издржавају своју малолетну децу прописана је чл. 154. ст. 1. важећег Породичног закона. Право на подношење тужбе за исплату накнаде пружених трошкова издржавања неког лица из чл. 319. ст.1. раније важећег Закона о браку и породичним односима (сада чл. 165. ст. 1. Породичног закона – право на регрес), није резервисано само за трећа физичка лица, већ и за родитеља, који своју законску обавезу издржавања није извршавао. У том смислу, не може прихватити становиште другостепеног суда да се ова одредба односи само на трећа лица, а не и на родитеља, који своју родитељску дужност издржавања није вршио. Такође, не може се применити ни чл. 213. Закона о облигационим односима, који се односи на извршење неке природне обавезе или неке моралне или друштвене дужности у односу на немогућност тражења датог или учињеног.

У конкретном случају, није утврђено зашто је обавеза издржавања мал. тужиље АА регулисана тек пресудом П. 251/03 од 25.06.2003. године, када је тужени обавезан да доприноси њеном издржавању са 22% од својих бруто примања почев од 28.01.2003. година па убудуће, иако је брак између парничних странака разведен још 07.03.1995. године. Овом пресудом о издржавању малолетне тужиље није одлучено. Могло би се закључити да су се супружници сложили да ће обавезу дечјег издржавања регулисати споразумно, у складу са својим могућностима, без ангажовања суда. То стоји у разлозима ове пресуде. Међутим, судови нису испитали нити утврдили да ли је такав споразум заиста и постигнут.

Пошто је дужност родитеља да издржавају своју малолетну децу, изричито прописана чл. 298. ст. 1. раније важећег Закона о браку и породичним односима (сада чл. 154. ст. 1. Породичног закона), уколико се у поступку утврди да тужени ову своју обавезу није извршавао, нужно је утврдити укупан износ средстава потребан за издржавање малолетне тужиље, њене потребе, узраст и потребе за стручним образовањем и могућности лица које је дужно да даје издржавање, према чл. 160-163. Породичног закона. Све ове чињенице морају се утврдити за период за који се издржавање тражи. Висина обавезе туженог, уколико се утврди да није доприносио издржавању малолетне тужиље, се може утврдити према стварним потребама малолетног детета, а не ретроактивно применом последњег плаћеног износа издржавања. И коначно, првостепени суд ће поново оценити истакнути приговор застарелости овог потраживања према чл. 372. ст. 1. Закона о облигационим односима.

Пошто у поновном поступку, отклони све наведене недостатке, првостепени суд ће донети правилну и закониту одлуку, имајући у виду прелазне и завршне одредбе Породичног закона (чл. 357. тач. 4).

То су разлози, што је Врховни суд, на основу чл. 395. ст. 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

Председник већа-судија

Снежана Андрејевић, с.р.

За тачност отправка

вс